

BLOEIEND ERF - BIODIVERSITEIT

Aanleiding

2012 was het jaar van de Bij. Voor 2013 en 2104 is een Bijenlint voorgesteld en samen met het bericht van Sovon (01-02-2013)¹ was dat voor de Groene Klaver aanleiding om de actie Bloeiend Erf –Biodiversiteit (BE-BD) te starten en het rapport ‘*Uitvoeringsplan voor de Proeftuin Kwaliteitsimpuls Landschap 2002 – 2003*’² onder het stof vandaan te halen om te bezien of daar nog aanknopingspunten zijn.

Doel

De Groene Klaver ziet voor de agrarisch ondernemers, voor de bijen- en vogelstand en voor de cultuurhistorische ontwikkeling van het buitengebied hier een unieke combinatie. Juist de combinatie van de verschillende doelstellingen maakt het mogelijk om een meerwaarde te creëren voor het landschap en een win-winsituatie voor de individuele acties. Als overkoepelende organisatie en kennis van het gebied en de ondernemers kan de Groene Klaver de verschillende doelstellingen bij elkaar brengen in dit project. De bijen- en vogelstand, waaronder de bedreigde ringmussen kan daarmee verbeteren, de biodiversiteit wordt ermee versterkt, samen met de verduurzaming van het buitengebied. Het resultaat wordt dan een biotopenlint in het buitengebied die aansluit op de bestaande cultuurhistorische elementen van het buitengebied en verdere verrommeling wordt voorkomen. Bloeiend Erf en biodiversiteit worden hiermee letterlijk ingevuld.

Bloeiend Erf

In de agrarische sector moet net als in andere sectoren geld verdiend worden. Het economische gewin staat voorop maar daarnaast heeft de ondernemer zeker oog en gevoel bij de cultuurhistorische elementen die op zijn of haar bedrijf aanwezig zijn. Jammer genoeg ontbreekt vaak de tijd en de financiën om daar veel aandacht en tijd aan te besteden. Zodoende zijn er veel ongebruikte hoekjes die leeg blijven liggen en daardoor soms verrommelen. Indien we de stukjes een meerwaarde mee kunnen geven door ze weer een functie te geven zal dat voor de cultuurhistorische positie van het bedrijf en het gebied een positieve uitstraling hebben. Als we daarbij de aanleg en het onderhoud door vrijwilligers of door mensen met een beperking kunnen laten doen, kan daarmee een meervoudige maatschappelijke functie worden ingevuld. Maar ook de ondernemer zelf kan, via een aanlegplan, hierin een rol spelen.

Plan van aanpak

Indien er bij overheidsorganen voldoende draagvlak is, wil de Groene Klaver de volgende werkwijze hanteren:

- Een plan van aanpak uitwerken;
- De werkwijze, aanpak en inhoud af stemmen met:
 - o agrarisch ondernemers;
 - o De vogelbescherming en de bijenstichting
- Financiën regelen;
- een kleine professionele organisatie opzetten om de genoemde doelgroepen aan te sturen;
- communicatie rondom het project regelen.
- Beoogd resultaat formuleren (aantal bijenvolken, aantal natuurelementen enz)

Een win-winsituatie

1. In het rapport Kwaliteitsimpuls Landschap is gekeken hoe je ook met een kleine projectmatige aanpak grote resultaten kan bereiken. Veel weide-, akker- en bollenpercelen hebben van die ongelukkige hoekjes waar je met een innovatieve aanpak, de kwaliteit van de streek en het gebied kan verbeteren. In de Duin- & Bollenstreek is daar al ervaring mee opgedaan, door de aanleg van kleinschalige natuurprojecten;
2. De ringmus wordt steeds schaarser in Nederland, zo blijkt uit de laatste peilingen van Sovon Vogelonderzoek Nederland. In de jaren zeventig was de soort nog een algemene standvogel in Nederland, nu is zijn

aanwezigheid veel minder vanzelfsprekend. In de broedvogelatlas van 2002 werd een afname van zeventig tot negentig procent gerapporteerd; de aflopen tien jaar bedraagt de afname ongeveer zes procent per jaar. Over de oorzaak zijn de wetenschappers het nog niet eens, maar algemeen wordt aangenomen dat het een gebrek aan voedsel, zaden en granen, is;

3. 2012 het jaar van de Bij, uitgeroepen door de Bijenstichting en de KNNV. Deze organisaties constateerde de ernstig achteruit van het aantal honingbijen. Maar ook de wilde en solitaire bijen nemen af. De mogelijke oorzaken zijn divers. Zo verschaalt het landschap, daalt het aantal imkers en wordt al jaren gesproken van de zogenaamde bijenverdwijnsiekte (Colony Collapse Disorder). De naam van deze ziekte is afgeleid van het verschijnsel dat hele volken na de winter uit de kasten zijn verdwenen. Vermoedelijke boosdoener is de varroamijt, een parasiet in opkomst. Ook de toename van insecticiden in de landbouw, vooral neonicotinen en fipronil, wordt genoemd als oorzaak.

Waar deze, ogenschijnlijk, totaal verschillende artikelen elkaar raken is de landbouw. En daar zijn wij weer sterk in. Als intermediair en kenner van de verschillende gebieden en ondernemers gaan we op zoek naar die ongelukkige hoekjes en in overleg met de Vogelbescherming Nederland, de bijenstichting en de KNNV zullen er maatregelen voorgesteld worden om die win-winsituatie te bereiken. Dat wil zeggen: verrommelde en verwaarloosde stukken buitengebied krijgen een nieuwe functie, de bijen brengen we terug in hun natuurlijke leefomgeving en de ringmussen vinden weer voedsel in hun natuurlijke leefomgeving. Tevens zien we hier een uitgelezen kans om een aantal andere maatschappelijke doelstellingen en wensen te combineren. Deze combinatie zal de afzonderlijke doelen versterken en maken dat de som der delen groter is dan de individuele delen zelf. We denken dan aan de bloemrijke slootkanten, bloemrijke bermen, vlindersnelwegen, acties ten behoeve van andere bedreigde vogelsoorten, zoals de boerenzwaluw en weidevogels.

De aanpak

organisatorisch

Als Groene Klaver gaat we contact leggen en/of samenwerken met:

- Provincie Zuid-Holland, Holland Rijnland, Hoogheemraadschap Rijnland en betreffende gemeentes om te onderzoeken of er draagvlak is voor dit idee;
- Vogelbescherming Nederland, de Bijenstichting en KNNV of hun beleidsdoelstellingen passen in dit idee;

En juist in deze volgorde. Als Groene Klaver willen we ervoor waken om projecten te gaan starten waar wel financiën voor zijn, maar geen maatschappelijk draagvlak mee te behalen is. De Groene Klaver is een federatieve samenwerking van vier verschillende ANV's die door hun praktische gebiedskennis en het contact met de individuele ondernemers van groot belang zijn voor het vertrouwen en het draagvlak van de voorstellen. Daarbij kan de individuele ondernemer tegen een redelijk vergoeding de ingerichte biotopen volgens een van te voren opgesteld onderhoudsplan, zelf ter hand nemen. Dat is de goedkoopste, en meest efficiënte en effectieve manier van onderhoud die mogelijk is. De Groene Klaver of andere instantie kan de controlerende taak op zich nemen. Bij het niet goed onderhouden van de biotopen, hoeft er niet uitbetaald te worden en kan de betreffende ondernemer uitgesloten worden, waardoor je een lint opbouwt van goed functionerende biotopen.

Projectmatig

- Participeren in vlindersnelwegen, bloemrijke bermen en slootkanten;
- Zorgen voor genoeg drachtplanten;
- Realiseren van een botanisch netwerk van deze onmisbare planten;
- Afspraken maken t.a.v. maai en onderhoud beheer;
- Beleid ontwikkelen en voorstellen voor akkerrandenbeheer;
- Alternatieven zoeken voor chemische bestrijding, zowel bij overheden als particulieren;

Andere initiatieven

De Groene Klaver is niet de enige die initiatieven ontplooit voor het buitengebied. We weten uit ervaring dat aansluiten bij en / of contact houden met deze initiatieven, voor ons maar ook voor de ander heel belangrijk is. We denken dan aan:

- Het convenant wat tussen Alterra, Provincie Zuid-Holland en Heineken is gesloten;
- Waterdromen waar de Provincie Zuid-Holland en HHS Rijnland in samenwerken;
- Het maken van een digitale atlas door Holland Rijnland.

Rapporten

Over en in ons werkgebied is al heel veel nagedacht. Die studies hebben geresulteerd tot het maken van heel goede rapporten. Als Groene Klaver willen we daar gebruik van maken en niet opnieuw te komen met een rapport. We willen die organisatie zijn die 'met de voeten in de klei' resultaten weet te bereiken. Waar we ons op gaan richten is

- Het rapport Kwaliteits Impuls Landschap (LNV 2004) bestuderen en de toen optionele ecologische netwerken onderzoeken op toepasbaarheid;
- Het rapport Groenprogramma Holland Rijnland 'Samen voor Groen: Tussen Kagerplassen en Oude Rijn.
- Financiers zoeken om dit project mogelijk te maken.
- Het rapport 'Leidse Regio Ondernemende Regio' (LROR). Dit rapport geeft goed weer hoe partijen die samenwerken, tot een beter resultaat komen als dat alleen wordt geopereerd;
- Het project Robuust Groen wat voortgekomen is vanuit het rapport Provinciaal Meerjarenprogramma Landelijk Gebied 2007-2013 "*Samen investeren in een leefbaar, aantrekkelijk en duurzaam platteland*". Het project Robuust Groen is gerealiseerd in de Duin- en Bollenstreek, was zeer grootschalig en heeft ons veel geleerd. Door het project RBG zijn heel ervaringen opgedaan, die we nu in de praktijk goed kunnen gebruiken;

De Groene Klaver

De Groene Klaver is een federatie van de AN(L)V Geestgrond, Santvoorde, VANade en Wijk en Wouden, heeft haar werkgebied van Den Haag, tot Hoofddorp en van de kust tot Alphen aan den Rijn en zet zich in om de leefomgeving op het platteland te optimaliseren zodat ondernemers en burgers daarvan kunnen profiteren. Zij doet dat door projecten uit te voeren en door te participeren in regionaal plattelandsbeleid. Waar we actief in zijn en wat we als onze taak zien is: agrarisch natuurbeheer, de cultuurhistorie in ere herstellen, projecten voor schoon water, recreatieve voorzieningen voor op het water, de fiets, te voet, skeelers educatieve projecten, stadland projecten. De federatie Groene Klaver heeft haar focus en aandacht volledig op het buitengebied. Daarbij zoekt ze continu naar een evenwicht en overlap van maatschappelijke en agrarische belangen. De dragende organisaties van de Groene Klaver zijn agrarische natuur- en landschapsverenigingen (ANLV's) hebben burgers en boeren als leden en zijn continu met elkaar in gesprek. ANLV's zijn organisaties die niet vanuit één belang maar vanuit een gezamenlijk belang werken, namelijk een meerwaarde creëren in het buitengebied op het terrein van cultuurhistorie, ecologie, economie en recreatie. De Groene Klaver, als professionele vertegenwoordiger van die ANLV's, is dan ook bij uitstek geschikt om projecten in het buitengebied op te pakken, te coördineren en uit te voeren.

¹ Zie het artikel van natuurbericht.nl . meer informatie op <http://www.natuurbericht.nl/?id=10121&Eid=2929>

² Voor het gebied van de Groene Klaver willen we de lijn en aanpak van het rapport gebruiken. We volgen dan de volgende drie pijlers:

- Integrale gebiedsgerichte aanpak;
- Stimulering duurzame landbouw;
- Draagvlak onder de bevolking.